

Xarnege

“Sharnègo” is de naam die wordt gegeven aan kinderen uit gemengde huwelijken tussen Gacons en Basken. Dezelfde benaming krijgt ook de streek gelegen tussen Gascogne en Baskenland, de grensstreek in de westelijke Pyreneeën met Frankrijk en Spanje. De thuishaven van de muzikanten van de groep **Xarnege**.

Hoewel de term 'sharnègo' soms een pejoratieve betekenis heeft, wil de groep hem vanuit het meest positieve oogpunt benaderen...

Sharnègo is hij die beide culturen goed kent, die in staat is zich uit te drukken en zich kan inleven op twee manieren. Het is niet belangrijk te weten waar deze of gene melodie vandaan komt, wie dit danspasje eerst aanwendde of wie dit instrument heeft uitgevonden...

Hetgeen telt is dat wij in staat zijn samen dingen te doen gebruik makend van zaken van diverse oorsprong. Met die gedachte produceert **Xarnege** muziek. Muziek afkomstig uit beide landen, uit beide culturen. Traditionele muziek, gebruik makend van traditionele en moderne instrumenten. Draailier, snarentrom, eenhandsfluit, alboka, boha (doedelzak), caremera, txanbela, viool, bouzouki, mandoline en geluidseffecten op computer. En niet te vergeten zang!

De muziek van **Xarnege** is rijk aan moeilijk te classificeren archaïsche toonaarden. De muzikanten beheersen de traditionele muziek door en door, voegen er bijzonder hedendaagse elementen aan toe waardoor zij letterlijk grenzen overschrijden. Met groot respect voor elk deelgebied.

Met hun eerste cd “**Xarnege**” wil de groep u helpen de grens over te steken in het spoor van clandestiene smokkelaars die met hun koopwaar ook beide culturen dicht bijeen hielden.

Xarnege speelde afgelopen jaar met succes in Spanje, Frankrijk, México, België (Gooikoorts,

Dranouter), Portugal en Italië. Overall mochten zij positieve reacties en recensies ontvangen.

**Xarnege: Musica de contrabanda – Gaueko lan musika (2004)
Mr Wolf (www.folkroddels.be)**

Ik kreeg deze cd op het Folkroddelsbal toegestopt. Nu pas beseft ik dat het schijfje de hele tijd in mijn cd-speler is blijven zitten. En daar zijn redenen voor... Xarnege is een project van 3 muzikanten uit Gasconnië en 2 uit Baskenland. In Musica de contrabanda (muziek van de smokkelaars) dompelen de 5 muzikanten ons onder in de traditionele muziek van hun geboortestreek en vooral de muziek uit het grensgebied tussen Baskenland en Gasconnië.

De cross-over tussen de beide streekmuzieken werkt (wat bewijst dat muziek geen grenzen kent) en het swingend folklororkest (polkas, mazurkas, branlos...) creëert op een bijzonder uitgebreid instrumentarium (hurdy-gurdies, fluit, tamboerijn, viool, alboka, besson, caremèra, besson, boha, txanbela, mandoline, schalmei, lepels, stemmen...) een typisch geluid. Het is volgens mij heerlijke muziek om op te dansen, maar tegelijkertijd ook zoveel meer dan gewoon maar dansmuziek (vandaar de term folklororkest). Ik vind ze het sterkst als ze hier en daar met geluid en tempo's experimenteren. Bij ieder nummer voel je de liefde voor 'de stiel', maar gelukkig blijven ze daarbij ver van oubollige muziek en brengen ze traditionele muziek met een heerlijke frisheid. Folk met grote dus! Folk ook met gevoel voor humor en ter illustratie verwijs ik graag naar de 7de track van de CD: Gaston waar opeens de melodie van My darling Clementine mazurkagewijs wordt binnengesmokkeld.

Dat muziek universeel is en geen grenzen kent, wordt helemaal duidelijk in De Biscaia a Las Lanas hier omschreven als 'gebaseerd op een traditioneel Baskisch volksliedje', maar door Vlamingen en Nederlanders met de woorden van 'Jan mijne man zal worden meegezongen. In Jamei Jo Non Veire waart de geest van wijlen Malicorne rond (in alle nummers met zangpartijen trouwens) weliswaar aangevuld met modern elektronica en netjes gedoseerd waardoor het geheel echt wonderlijk klinkt. Mijn favoriete nummers op deze CD zijn de nummers 4 en 5 A Huec De Calhau, zo naadloos in elkaar overlopend dat je bijna die machtige intro vergeet te beluisteren.

**XARNEGE "Muziek uit Vasconia" Eelco Schilder
NEW FOLK SOUNDS (Juni-Juli 2010)**

Aan weerszijde van de Pyreneeën wonen verschillende oude culturen die opgegaan zijn in het grote Franse of Spaanse geheel. Een aantal muzikanten uit de Gascogne en Baskenland hebben de handen ineengeslagen en spelen onder de naam Xarnege muziek die door de tradities uit beide gebieden is beïnvloed.

Juan Ezeiza is de violist van de groep en na verontschuldigen over zijn matige Engels geeft hij enthousiast een college over het ontstaan van de groep en de achtergrond van hun muziek. Ezeiza groeide zelf op in een muzikantloos huis, maar waar de muziek wel via de platenspeler rijkelijk de kamer in stroomde. Platen van The Beatles en Deep Purple werden afgewisseld met die van Steeleye Span, The Pentangle en Baskische helden als Oskorri en Benito Lertxundi. Na een start op de txistu, een Baskische fluit met drie gaten, viel hij voor de viool en speelt hij vanaf zijn tienerjaren in verschillende groepen. Naast de viool is de aantrekkingskracht van traditionele Baskische instrumenten onweerstaanbaar en speelt hij regelmatig op de dultzaina, txanbela, alboka en de eerder genoemde fluit. Vanaf het begin is hij bij Xarnege betrokken en speelt hij daarnaast in verschillende andere traditionele muziekgroepen. Ook blijft hij spelen op vieringen en begeleidt hij een kinderdansgroep.

Vasconia

Als bij ons, in de lage landen, de Basken in het nieuws zijn, dan gaat het meestal over de strijd voor een zelfstandig Baskenland. Het doet vermoeden dat het een bevolkingsgroep is die zich bewust is van zijn eigen identiteit en zijn cultuur koestert. Maar Ezeiza stelt mijn bevooroordeelde beeld in twee zinnen bij. "Het is opmerkelijk hoe hard de Basken al jaren vechten voor het behoud van de eigen taal, terwijl ik denk dat de tradities minder leven onder de bevolking dan ooit tevoren. Wel merk ik dat de muziek en dans op speciale vieringen sterk aanwezig is." De Gascogne en Baskenland mogen dan door een bergketen van elkaar gescheiden worden, toch blijken ze een gezamenlijke geschiedenis te hebben. Ezeiza legt de overeenkomsten en de verschillen tussen de twee culturen bloot.

"De Gascogne en Baskenland zijn beiden voortgekomen uit het eeuwenoude Vasconia en daardoor hebben we dezelfde eeuwenoude achtergrond. We spreken zelf het liefst van muziek die zijn oorsprong vindt in Vasconia. Beide culturen zijn een minderheid in een groot land die, zo goed en zo kwaad als het kan, hun taal en cultuur proberen te behouden. Ik denk dat je echt versteld zal staan van de rijkdom die de culturen in het Pyreneeëngedebied hebben. In de muziek zie je de overeenkomsten vooral terug in de instrumenten die in beide gebieden gebruikt worden. Er zijn wel kleine verschillen, maar in de basis zijn ze

vaak hetzelfde. Opvallend is wel de sonsaina (draailier) in de Gascogne veel bespeeld wordt, terwijl dit instrument in de Baskische muziek amper voorkomt. Ook zijn er een aantal dansen die alleen juist in deze twee streken voorkomen.”

Ontstaan

Bovenstaande nog eens doorlezende lijkt het me eigenlijk niet meer dan logisch dat de muzikanten elkaar hebben gevonden en proberen hun gezamenlijke muzikale achtergrond levend te houden. Toch bleek het meer geluk dan wijsheid dat de muzikanten elkaar troffen en besloten samen muziek te gaan maken.

“Josean Martin Zarko, onze gitarist, is een bekende naam in de Baskische muziek en maakt onder andere deel uit van de groep Ganbara. Op een van de albums van deze groep speelde Joan Baudoin een gastrol op zijn draailier. Zeven jaar geleden kwam Baudoin naar Baskenland om daar een optreden te geven en dar bleek Zarko verschillende dansen en liederen uit de Gascogne te kennen als typisch Baskische muziek.

Tijdens een lunch ontstond het idee om samen te gaan spelen; in onze contreien wordt alles tijdens het eten en drinken besloten. Al in 2004 kwam ons debuutalbum uit en de afgelopen jaren hebben we succesvol opgetreden door heel Europa, maar ook in bijvoorbeeld Mexico. Alle muzikanten die bij de huidige band betrokken zijn maken ook deel uit van verschillende andere (folk) groepen en de meeste onderwijzen het bespelen van verschillende instrumenten, bouwen zelf instrumenten of zetten zich op andere manieren in voor het beoud van het muzikaal cultureel erfgoed. We zoeken zelf naar ons materiaal door veel naar andere muzikanten te luisteren en oude boeken uit te pluizen, Aks één van de muzikanten met een voorstel komt en de anderen vinden het ook een mooi lied of melodie, dan spelen we het vele malen op allerlei verschillende manieren, met steeds andere instrumenten totdat we de combinatie hebben gevonden die wij het beste bij het lied vinden passen. Dit neemt veel tijd in beslag, maar aangezien we eigenlijk altijd bij Baudoin repeteren en hij een uitstekende kok is, kunnen deze repetities me niet lang genoeg duren. Nadat we denken de juiste balans gevonden te hebben spelen we het nummer tijdens een concert en meestal merken we aan de reactie van het publiek wel of het echt zo goed is als we dachten. Door de jaren heen durven we steeds meer te experimenteren en nu gebruiken we ook de elektronische mogelijkheden die er zijn om onze muziek kracht bij te zetten.”

Eerder vertelde Ezeiza al dat de Basken verrassend weinig met hun muzikale erfgoed doen. Ik vraag me dan toch een beetje af of ze wel zitten te wachten op een groep die niet alleen de muziek uit de eigen cultuur, maar ook die van de buren speelt.

“Meestal zijn mensen verrast door onze muziek. Ze herkennen een aantal van de melodieën en instrumenten, maar een aantal ook weer nite. Na een optreden vertellen we de achtergrond bij de verschillende instrumenten en dan merk je dat de Basken de draailier als een echt exotisch instrumente zien, terwijl het dus meteen over de grens veelvuldig in de muziek gebruikt wordt. We zien wel dat in beide gebieden de dansen vaak herkend worden en bij concerten dan ook gedanst worden. Regelmatig hebben we contact met andere groepen, maar zover ik weet zijn wij de enige groep die de muziek uit de twee culturen mengt. We zeggen zelf dat Xarnege een dorpsplein is, een plek voor ontmoetingen. We hopen dat we de komende jaren onze muziek nog op vele plekken mogen spelen. In september staan we op het Chants de Vieilles festival in Québec, en we zijn druk bezig om te kijken of het mogelijk is om in Brazilië op te treden. En zodra er een telefoontje uit Nederland komt met de vraag of we willen komen spelen zullen we ongetwijfeld volmondig ja zeggen.”

MANAGEMENT

<http://www.loecker.be>

Klein Brusselstraat 53

B-1755 Gooik

Tel./Fax: +32 (0)2 532 02 48

Mobile: +32 (0)485 49 48 72

Skype: loecker-artists-bookings-events

Btw: BE 0878.481.785

Lic. VG.1264/BA

<http://www.xarnege.com>

xarnege@xarnege.com